

OKÉNKO

D O F A R N O S T I

V Y D Á V Á F A R N O S T S V . V Á C L A V A V L E T O H R A D Ě

Ročník XXXI

Leden 2022

číslo 1

Neplavil jsem se po mořích
a přece sedím v lodi
nade mnou nebe ve mně hřích
dva věrní lodivodi

Namísto stěžně vztyčen kříž
tak pořád doufám že mě něžně
nad vodou podržíš

Ivan M. Jirous

Rav Assi řekl: „Zlý sklon je nejprve tenoučký jako vlákno pavučiny, později je však silný jako lano“.

Rava řekl, že zlý sklon je nejdříve „kolemjdoucí“, potom „host“ a nakonec „Pán“.

Ben Zooma: „Kdo je mocný? Ne ten, který si podrobí nepřátele, ale ten, který ovládne sebe sama.“

Úvodem

„NATO se nesmí rozšířit na Ukrajinu“, poroučí Putin, „jednotky NATO se musí stáhnout ze střední a východní Evropy“. Řada našich lidí mu přitakává. Zapomněli, že jsme po válce sousedili se Západním Německem, ale nebezpečný byl Východ? Jak pod taktovkou SSSR byli zabíjeni lidé pokoušející se utéci na Západ a v r. 1968 nás znásilnily sovětské tanky? Když se od nás odtrhlo Slovensko, nenapadli jsme ho a nezakazujeme mu, s kým smí uzavírat smlouvy o vzájemné pomoci. Ukrajina je nezávislým státem. Hitler také kladl nehorázné požadavky. Šli bychom na pomoc Ukrajině, nebo strčíme hlavu do písku jako naši spojenci před válkou? Agresor rozumí jen síle, vše ostatní pokládá za slabost. Doufáme, že nová vláda bude víc prosazovat právo a svobodu v domácí i zahraniční politice.

Zesnuly další významné osobnosti: Petr Uhl, Ludvík Armbruster, Anton Otte a Desmond Tutu. Ukázaly nám, jak získat ztracenou svobodu a udržovat ji.

Česká církev v synodální cestě hlásá, že se máme učit rozhovoru s druhými. Ale rozhovory a porady jsme přece povždy vedli v rodinách, mezi přáteli a ve farnosti, i ve vězení a mezi pronásledovanými. To církev až teď dovoluje svobodný rozhovor a říká, že duchovenstvo bude naslouchat lidem dole. O církvi jako o domu ze skla už mluvil Jan Pavel II. /v

BŮH PO OSVĚTIMI

Kdosi řekl: „Po Osvětimi už nebude možné mluvit o Bohu jako dříve.“ Souhlasím. Nikdy nebylo tolik úpěnlivých modliteb vyřčeno a nevyslyšeno jako ve 20. století.

Jakou zkušenost máte s modlitbami vy?

Ohluchl Bůh? Je zklamaný z naší neposlušnosti? Nevaroval nás snad před zlem války dostatečně?

Měli jsme zlu zabránit? A jak?

Co měl udělat Bůh?

Co my uděláme přistě lépe?

Úkolovat druhého, včetně modliteb k Bohu, a sám nepřiložit ruku k dílu, je nedůstojné člověka. A opovážlivé před Bohem.

Mluvme o tom v rodině a v synodálních kroužcích. /v

Theodor Wiesengrund Adorno kdysi řekl, že po Osvětimi už nebude možné psát básně. Vykládám si jeho výrok tak, že neobstojí verše, které sice vyzývají naději, ale vytěšňují, co nedávno spáchali lidé na lidech. Nejen psát verše, nýbrž žít v době po holocaustu tak, jak se žilo předtím, a nevědět, že byl, znamená ne být dost člověkem. Svoboda zůstává i nadále naším údělem, ale její sestra-zodpovědnost musí být napříště hlubší, ba zbrojná. *Milan Uhde*

V USA i v Evropě vnímám jakési samozřejmé přesvědčení, že události 20. století se už nemohou opakovat. Jenže to je omyl. My nejsme lepšími lidmi, než byli naši předchůdci. Američané v roce 2014 nejsou lepšími lidmi, než byli Němci ve třicátých letech, dnešní Češi nejsou lepšími lidmi, než byli tehdy Rusové. Nejsme ani chytřejší, ani lépe vzděláni. Jediné, co nás odlišuje, je vědomí o hrůzách 20. století. Proto je pro nás tak důležité na ně nezapomínat.

*Timothy Snyder,
autor knihy Krvavé země*

Kdo nemá mravní zásady, obvykle se zahalí do praporu, a parchanti se vždycky dovolávají čistoty své rasy. *Umberto Eco*

Největší a nejdůležitější část výchovy každého člověka je ta, kterou si dal sám. *E. Gibbon*

Ať platí víc jasný rozum než obecné mínění. *Cicero*

Trpělivost je největší z modliteb. *Buddha*

A nejtěžšího mezi hříchy prosím Tě zbav mne totiž pýchy *Ivan M. Jirous*

BLAHO-SLAVENSTVÍ ŘÍMSKÉHO BISKUPA FRANTIŠKA

František v pondělí 22. listopadu věnoval italským biskupům obrázek Ježíše Dobrého pastýře s textem osmi „blahoslavenství.“

Blahoslavený biskup, který se v životě rozhodl pro chudobu a štědrost, neboť svým svědectvím buduje nebeské království.

Blahoslavený biskup, který nechá po svých tvářích stékat slzy, v nichž se zrcadlí bolesti lidí a únava kněží, neboť v objetí trpících nalezne Boží útěchu.

Blahoslavený biskup, který svůj úřad nepovažuje za moc, ale za službu, který v mírnosti nalézá svou sílu a dopřává každému právo, aby se zabydlel v jeho srdci. Tak bude moci obývat zemi, zaslíbenou tichým.

Blahoslavený biskup, který se neuzavře do paláců vládnutí, nestane se úředníkem věnujícím se více statistikám než lidským tvářím, více předpisům než příběhům, který se po boku lidí zasazuje za sen o Boží spravedlnosti, neboť Pán, s nímž se setkává v tichu každodenní modlitby, bude jeho posilou.

Blahoslavený biskup, jehož srdce je otevřeno pro bídu světa, který se neváhá úspěšit lidským bahnem, aby v něm našel Boží zlato, který se nepohorší nad hříchem a slabostí druhých, vědom si vlastní bídy, neboť pohled Ukřižovaného a Zmrtvýchvstalého mu bude znamením bezvýhradného odpuštění.

Blahoslavený biskup, který se varuje dvojakosti srdce, který se vyhýbá jakékoli neupřímnosti, který i uprostřed zla sní o dobru, neboť se bude umět radovat z Boží tváře a objevovat její obraz v každé louži města lidí.

Blahoslavený biskup, který je tvůrcem pokoje, průvodcem na cestách smíření, který do sboru kněží vkládá semeno společenství, který rozdělenou společnost doprovází cestou ke smíru, který každého muže a ženu dobré vůle bere za ruku, aby budovali bratrství; toho Bůh nazve svým synem.

Blahoslavený biskup, který se pro evangelium nebojí jít proti proudu, který dá své tváři „ztvrdnout v křemen“ jako Kristus na cestě do Jeruzaléma, nenechá se odradit nepochopením a překázkami, neboť ví, že Boží království si razí cestu v rozporuplnosti světa.

Ženy bez mužské společnosti ztrácejí lesk, muži bez žen hloupnou. Čechov

ABATYŠE V DŽÍNÁCH A ŽENATÝ BISKUP

Možná jste zachytili zprávu, že zemřel Jan Konzal, biskup skryté církve. V roce 1972 přijal kněžské svěcení a o deset let později biskupské jako ženatý muž pod pravomocí řeckokatolické církve.

Setkával jsem se s ním opakovaně na Jaboku, kam chodil na nedělní bohoslužby svého společenství. Sedával tam jako řadový účastník, uprostřed lidí, kteří se mezi sebou dělili o liturgické funkce. Nikdy jsem neviděl na jeho hlavě mitru, nikdy jsem neslyšel, že by autoritativně rozhodoval. Vnímал jsem ho jako laskavého starého pána, který měl velké životní zkušenosti a široký rozhled

a díky tomu taky velkou přirozenou autoritu. Před smrtí vyslovil přání, aby jeho pohřební liturgii vedl jáhen...

Vidím v tom velkou symboliku: biskup Konzal měl totiž bytostný odpor vůči klerikalismu. On sám se nikdy nepohyboval v tom specifickém prostředí katolických kněží či biskupů, pro které je charakteristická oddělenost – od žen a dětí, od mužů žijících v manželství, od nekatolíků a nevěřících.

To oddělení začíná už v semináři, kdy jsou mladí muži na šest let vytrženi ze svého přirozeného prostředí. Prezентuje se jim to jako dobré, životodárné, jako něco, co jim pomáhá žít více v kontaktu s Bohem, a tedy potom taky vést druhé v jejich duchovním životě.

Mluví se o pokoře a službě, ale často to naopak vede k pocitu nadřazenosti a moci nad lidskými dušemi; a ta někdy přerůstá, bohužel, i do moci nad tělem druhého člověka.

Pocítil jsem to třeba minulý týden, když jsem se zúčastnil v Praze u dominikánů diskuse o sexuálnímu zneužívání v církvi. Vedle mě tam seděl biskup Zdenek Wasserbauer. V biskupské konferenci má odpovědnost za vězeňské kaplany: aktivně nás podporuje, snaží se toto téma zviditelnit v církevních kruzích. V tomto směru dělá mnoho dobrého. Ale na druhé straně to, jak se postavil k problému zneužívání, velkou část posluchačů neuspokojilo: dal sice najevo vstřícnost pro případné oběti, ale nenabídl žádný

způsob, jak se k tomu postavit systematicky.

Moderátorka Veronika Sedláčková třeba citovala ze závěrečných doporučení nezávislého výzkumu, který proběhl nedávno ve Francii. Církev by měla podle něj znovu promyslet svou ekzeziologii nebo sexuální morálku a vyvodit z toho důsledky pro reformu kanonického práva. To jsou zásadní věci, které kdyby se uskutečnily, mohly by církev změnit. Ale katolická církev se jako každá velká instituce hlubokých změn bojí. Asi i proto pan biskup na tyto návrhy nijak nereagoval. Naopak církev v Německu už nejméně dva roky na stejných tématech systematicky pracuje. A já věřím, že i u nás je to jen otázkou času. Biskup Wasserbauer i mnozí další jistě mají dobrou vůli, chtějí čelit těmto problémům, jen k tomu možná ještě nenašli odvalu... Vraťme se k Janu Konzalovi. Za komunismu jako biskup víc než dvacet let odvažně pastoračně působil. Přesto mu církev po sametové revoluci nabídla jen roli ženatého jáhna. To odmítl a dál pracoval v neformálních strukturách. Mimo jiné se věnoval lidem vytlačným na okraj církve – rozvedeným a civilně znovu sezdaným nebo kněžím, kteří odešli ze svých far. Díky tomu viděl, že církev sice umí nabízet podporu lidskému a duchovnímu rozvoji, ale taky umí být velmi tvrdá k těm, kdo vybočí z jejích škatulek. A tak často zhasí plamen, který v nich zapaluje Duch svatý. Vzpomínám na svého dobrého kamaráda Lojzu Sassmanna, bývalého saleziána. Žil jsem s ním kdysi v komunitě v Českých Budějovicích. Po pár letech se zamiloval, chtěl se oženit, proto musel z kněžské služby odejít. Naštěstí našel útočiště ve starokatolické církvi, kde dodnes obětavě působí jako farář v Táboře.

Nebo: nedávno jsem slyšel zajímavý názor z úst řeholní sestry Francesky Šimuniové, abatyše kláštera benediktinek na Bílé Hoře. Zapatnáct let tam sestry udělaly obrovský kus práce, nejen té materiální při opravě barokní památky, ale hlavně té kulturní a duchovní, třeba při akcích k výročí bělohorské bitvy. Přitom žijí velmi civilním způsobem, jedna pracuje jako restaurátorka, jiná jako učitelka. Hábity si oblékají jen na liturgické a slavnostní příležitosti.

Sestra Francesca řekla v rozhovoru o roli žen v církvi toto: „V Německu nedávno vydala jedna benediktinka knihu, kde podává svědectví mnoha žen, které cítí povolání ke kněžské, jáhenské nebo jiné duchovní službě. Je to mnoho zraněných a frustrovaných žen, které to prostě vzdaly, a to mi přijde strašná škoda. Absolutní, nezodpovědné mrhání potenciálem, který není možné popírat. Já to vnímám tak, že každý, kdo má od Boha nějaký dar, nějaké povolání, by měl mít

SIGNÁLNÍ SVAZEK StB „BRATŘI“

Nedávno zemřelý biskup Jan Konzal (1935–2021) se od dětství připravoval, že bude řeholním knězem v kongregaci redemptoristů. Již v osmi letech následoval své bratry a odešel na Svatou horu, kde navštěvoval základní školu a ministroval. Gymnázium začal studovat v rámci juvenátu („malého semináře“) v Libějovicích. Komunistický režim však církevní gymnázium zrušil, jeho studenti pokračovali na státní škole ve Vodňanech. Na začátku školního roku 1949/1950 byl zrušen i juvenát, tak se

možnost ho rozvíjet a sloužit jím celku. A vůbec nehraje roli, je-li to žena nebo muž. Oni v sobě cítí to povolání, to jsou úplně reálné vnitřní pravdy těch lidí, to není nějaká póza, to se nedá dělat jako póza. V naší západní společnosti přes všechny archetypy a specifika ženství a mužství už nemá hlavní roli pohlaví, ale ten dar a ten má mít možnost se rozvinout.“

- Tím myslíte specificky dar kněžského povolání - dostala otázku.

„Jakýkoliv, úplně jakýkoliv. I naopak, když třeba muži chtějí sloužit zcela ženským způsobem, tak mají mít tu možnost a nemá se na ně hledět jako na měkoty. To je moje představa pro naši katolickou církev.“

Zakončím vzpomínkou na našeho spolubratra Benna Beneše. Kdo jste ho znali, možná jste slyšeli jeho povzdech nad tím, že jsme víc nevyužili svých zkušeností z komunismu. Tenkrát se někteří novici a bohoslovci připravovali na své povolání tajně, při studiu jiné vysoké školy. Mnozí kněží měli civilní povolání. Tak byli víc spjatí s reálným životem, než jsou kněží dnes; víc byli zapojeni do života běžných lidí. Otázky víry, morálky, církve neřešili autoritativně, ale v dialogu s laiky.

A biskup Konzal k tomu dodává: „Přesvědčili jsme se, že církev už nemusí lpět na záchraně hierarchických stupňů, více nebo méně obrněných neomylností, nedotknutelností a nekritizovatelností. Ukázalo se, že to vůbec není pro život církve potřeba. Život měl intenzitu, lidé motivaci, ukázalo se, že subsidiarita opravdu funguje... A stejně tak se ukázalo, že není potřeba klerikalismus. Všude jsme pracovali bez insignií, většina lidí o nás vůbec nevěděla. A ti, co to věděli, vnímali, že v řízení společného soužití vůbec nemáme (my kněží a biskupové) více hlasů nebo silnější hlas.“

Proč by to nemohlo fungovat i dnes?

*Michael Martinek SDB,
Universum 4/2021*

*Komentáře Mich. Martinka, SDB,
můžete sledovat na YouTube kanálu
Univerzum*

Jan Konzal vrátil na Svatou horu. Zde jej zastihlo 14. 4. 1950 násilné zrušení klášterů. Protože mu nebylo ještě 15 let, nebyl, na rozdíl od svých bratrů, internován a mohl se vrátit domů. S jistými problémy jej přijali do Vančurova reálného gymnasia v Praze na Smíchově (dnes Na Zatlance). Místní soudružka ředitelka jej nechtěla připustit k maturitě, aby nemohl dále studovat, ale na přímluvu několika pedagogů, kteří upozorňovali na výborný prospěch studenta, maturovat v r. 1953 mohl. Přihláška na bohosloveckou fakultu v Litoměřicích, ani na jiný univerzitní obor nepadala v úvahu, ale studovat na Elektrotechnické fakultě ČVUT mohl. „Technickou inteligenci“ komunistický režim nepovažoval za úplně zbytečnou, neboť měla blíže k „dělnické třídě“. Promoval v r. 1958.

„Konzalova skupina“ a tříletý trest

Již během středoškolských studií se zapojil do skrytých církevních aktivit. Organizoval nejrůznější setkání jako exercicie, vzdělávání, brigády, vodáckou rekreaci atd. Tyto akce značného rozsahu neunikly pozornosti StB, která nasadila konfidenta. Jan Konzal byl v r. 1960 zatčen a odsouzen na tři roky nepodmíněně pro „podvracení republiky“. Spolu s ním bylo odsouzeno dalších sedm lidí (dva z nich vůbec neznal, StB je přidala do jeho „podvratné“ skupiny). Dalších asi padesát osob bylo vyslýcháno a dostalo prokurátorskou důtku. V r. 1962 proběhla amnestie, která se vztahovala na všechny odsouzené Konzalovy skupiny kromě něj samotného. Co by organizátor si „odseděl“ celý tříletý trest. Naštěstí to bylo již v šedesátých letech, deset let předtím by za stejné vykonstruované skutky dostal trest 15–25 let. Jako desetiletý jsem byl svědkem domovní prohlídky v rodinném domku ve Zbuzanech, kde Jan Konzal bydlel. Dva příslušníci StB v pokoji probírali knihovnu, zkoušeli, zda není v knihách něco vloženého, některé knihy zabavovali. Babička (matka Jana Konzala) seděla klidně v kuchyni a modlila se. Když ji estébáci žádali, že by chtěli prohlédnout půdu, tak mi řekla, abych „pánům“ ukázal, kudy se na půdu chodí. Oni když viděli, že s nimi posílá malého kluka, tak tam vůbec nešli. Jak jsem se později dozvěděl, právě tam měl Jan Konzal schované samizdaty, rozmnožovací blány a další ilegální materiály.

Po návratu z vězení v r. 1963 myšlenka stát se knězem Jana Konzala neopustila. Dvakrát se pokusit přihlásit na teologickou fakultu v Litoměřicích, ale nebyl přijat. Začal proto v r. 1965 tajně dálkově studovat teologii v NDR, kam mohl coby turista cestovat. Studijní plán mu osobně připravil erfurtský biskup Hugo Aufderbeck. Po třech letech studia

se ale Jan Konzal rozhodl oženit se stejně starou Magdou Mazancovou, se kterou znal již od svých 15 let, kdy se vrátil ze Svaté hory. Záměr se oženit osobně oznámil biskupu Aufderbeckovi. S myšlenkou kněžství se zcela rozešel. Kněžství měl spojené s celibátem, jak je tomu ostatně i dnes po 50 letech ... Nedovedl si to představit jinak. Svatba se uskutečnila v r. 1968.

O to překvapivější bylo, když tři roky po svatbě, dostal, se svým starším bratrem Pavlem, rovněž ženatým, nabídku se knězem stát. S nabídkou přišli dva jemu neznámí muži, z nichž jeden se seznámil s bratrem Pavlem při internaci řeholníků po r. 1950. Jan Konzal dlouhou dobu nabídku zvažoval. Potřeboval vyloučit, zda se nejedná o provokaci ze strany StB. Byl ochoten překročit zákony státu, ale nikoli zákony církve.

Založení svazku StB

V tomto bodě se dostáváme k tématu našeho příspěvku, k zachycení informace rozvětvenou sítí StB, která vedla k založení signálního svazku „Bratři“. Předmětem zájmu bylo prověřit, zda bratři Konzalové jsou skutečně kněžími, a pokud ano, kdo je světil a jakou činnost vyvíjejí.

Pavel Konzal nabídku stát se knězem nepřijal, neboť nedostal souhlas manželky. Jan se dlouho rozmýšlel. V této fázi rozhodování v důležité věci, kdy svědomí nedává jasné vodítko, radí stará dobrá morální zásada, že se rozhodnout nemůžeme. Napřed musíme k jistotě svědomí dospět. To se děje např. racionálním rozborem situace, srovnáním s nároky evangelia, modlitbou a zejména, pokud je to možné, radou s těmi, kdo jsou v dané oblasti kompetentní a ke kterým máme důvěru. Toho Jan Konzal využil. Radil se se svým přítelem, redemptoristou Jaroslavem Sallerem, který byl tajně vysvěcen v internaci v r. 1951. Saller doporučil Janu Konzalovi, aby se oženil. Se Sallerem se radil, zda má přijmout nabídku stát se knězem. Saller před r. 1968 pracoval jako dělník v Sušici (vyráběl dřevěná záchodová prkénka). Do Sušice jezdila Magda Mazancová, neboť zde bydlel její bratr. Jaroslav Saller nastoupil, díky uvolňující se politické situaci, 1. 4. 1968 do veřejné služby jako administrátor v Novém Sedle u Žatce. Spolu s ním nastoupili do duchovní správy v této oblasti další redemptoristé, do té doby bez státního souhlasu, jako Václav Vávra („Vacín“), Jan Zemánek (pozdější provinciál) či Jiří Kabát. Jaroslav Saller 4. 5. 1968 Jana Konzala a Magdu Mazancovou v Praze na Lhotce oddával. Jan Konzal často jezdil za Sallerem do Nového Sedla mu pomáhat. Jednalo se o misijní práci mezi velmi různorodým obyvatelstvem nastěhovaným do vysídlených Sudet. Jednalo

se i o údržbu zanedbaných kostelů a far, které byly 15 let opuštěny. Zájem lidí byl, neboť se sešel s Pražským jarem. Brzy však přišla okupace a husákovská normalizace.

Jaroslav Saller byl zcela bezúhonný, s komunistickým režimem nikterak nespolečupracoval. StB jej vedla nejprve jako prověřovanou osobu, později jako osobu nepřátelskou. Nicméně v kruhu svých kolegů, či minimálně kolegovi Václavu Vávry pustil informaci o tom, že existuje možnost svěcení ženatých mužů a že s jedním z nich je v kontaktu. Vávra, podle svazku Bratři, se s touto informací podělil s tajným provinciálem redemptoristů Janem Jarošem, který byl agentem StB.

Krycí jméno Profesor

Když po r. 1989 Jan Konzal nahlédl do svého svazku a zjistil, že Jaroš byl ten, kdo StB informoval, byl zdrcen. Jana Jaroše (1909–1985) nelze označit za zloducha. Po studiích v Československu a kněžském svěcení v r. 1933 odešel studovat do Říma na Lateránskou univerzitu. V r. 1937 zde získal doktorát obojího práva a až do r. 1945 zde jako docent přednášel. Po válce se vrátil domů. Učil v bohosloveckém učilišti redemptoristů v Obořišti. V r. 1950 byl spolu s ostatními řeholníky internován. Zde v internaci se 4. 6. 1954 upsal jako agent s krycím jménem Profesor ke spolupráci s StB. Agentem zůstal celý život. Přitom z toho neměl moc výhod. Od r. 1955 až do r. 1969 (kdy odešel do důchodu) pracoval jako pomocný dělník. V r. 1961 byl dokonce odsouzen pro podvracení republiky a následující rok na amnestii propuštěn. Jakoby mu StB vyráběla věrohodnou minulost, aby budil důvěru svých spolubratrů. Až v listopadu 1971 začal učit církevní právo na CMBF v Litoměřicích a v pobočce v Olomouci. Tento fakt již mohl vzbudit podezření, když již v r. 1970 museli fakultu opustit Josef Zvěřina, Oto Mádr či Bonaventura Bouše, ale nestalo se tak. Ze svazku Bratři vyplývá, že důvěru jako tajný provinciál měl. Proč přijal volbu provinciálem, když věděl, že je agentem, není jasné. Je otázka, zda měl pro rozhodování dostatek svobody. Přijetí služby provinciála se jeví jako nezodpovědné. Zažil jsem jiný případ – Jiřího Skoblíka, který nás odmítl koncem 70. let v podzimu učit. Až po roce 89 se vysvětlilo proč: upsal se ke spolupráci s StB a nechtěl nás ohrozit. Přitom Skoblíkova spolupráce byla s tím, co dělal Jaroš, bagatelní.

Proč Jan Jaroš o faktu existence ženatých kněží StB informoval, aniž by musel, lze jen spekulovat. Buď to považoval za nedůležité, když stejně žádá jména neřekl, nebo sám jako právník tuto skutečnost považoval za škodlivou

pro církev a to ho opravňovalo ji likvidovat jakýmikoliv prostředky? V obojím se ale přepočítal.

StB okamžitě poté, co se od něj 26. 4. 1973 o existenci tajných biskupů a kněží, dokonce ženatých dozvěděla, jej začala okamžitě úkolovat. Vyslala jej za Jaroslavem Sallerem, aby informaci od Václava Vávry potvrdil, aby získal jméno svěcence, jméno světitele. Saller nejprve nechtěl nic vyrazdit. Jaroš mu ovšem sdělil, že nic takového není možné, že svěcenec se stal obětí podvodu a že to církvi škodí. Druhý den ráno Saller povolil a co věděl, řekl. StB se dozvěděla jména obou bratří Konzalů, jméno Stanislava Pavlíka z Kladna, kterého považovali buď za světitele, či za prostředníka ke světiteli. Dozvěděla se i jméno biskupa Aufderbecka, za kterým Jan Konzal jezdil.

StB tedy vyslala Jaroše – „Profesora“ do Erfurtu za Aufderbeckem. Ten se zachoval profesionálně. Jednak měl na Jaroše málo času, snad 10 min. Jakýkoli kontakt s Konzalem popřel. Popřel, že by se kdokoli z ČSFR připravoval v erfurtském semináři (přitom se jednalo o desítky lidí). Když jej Jaroš žádal, aby si zapsal Konzalovo jméno a věc prověřil, tak si jméno napsal tak chybně, že Jaroš uvěřil, že nemohl Konzala znát.

StB okamžitě poslala Jaroše opět za Sallerem, aby jej konfrontovala s výpovědí Aufderbecka. Saller, ať už z vlastní hlavy, či po doplnění informací od Jana Konzala, doplnil detaily o kontaktech s Aufderbeckem a o okolnostech jeho jáhenského a kněžského svěcení. Sám Saller začal Konzalovi sdělovat pochybnosti, zda je jeho svěcení „platné“ a doporučoval, aby si zjistil více informací o světiteli.

Jáhenská a kněžská ordinace

Poté věc asi na dva roky utichla a další aktivity ve věci začala StB vyvíjet až na jaře 1975. Mezitím shrňme, co víme o aktivitách Davidkovské větve skryté církve v tomto období.

Na Vánoce r. 1970 se konal v Koberčicích u Brna synod skryté církve, který jednal mj. o ordinaci žen. Ačkoli hlasování podle svědků bylo nerozhodné (a to vč. započtení korespondenčních hlasů) biskup F. M. Davídek rozhodl, že k ordinacím přistoupí a hned následující den první z nich, Ludmilu Javorovou, ordinoval. Ty, kteří byli nejhlasilěji proti Davídek suspendoval. Jednalo se o tři biskupy: Bedřicha Provazníka, Josefa Dvořáka a Jiřího Pojera a dva kněze: Fridolína Zahradníka a Přemysla Coufala. Suspendování se obrátili na světitele Jana Blahy (který konsekroval Davídka) Petera Dubovského, který z nich suspenzi sňal. Tato skupina, Davídkem vyloučená, rozvinula intenzivní činnost, zatímco Davídkova skupina víceméně

stagnovala. Z této skupiny pocházel Konzalův světitel Bedřich Provazník z Brna, který se staral o řeckokatolickou větev skryté církve. Muži, kteří svěcení zprostředkovali, byli Fridolín Zahradník z Rychnova nad Kněžnou a Stanislav Pavlík z Kladna. Jáhenská ordinace Jana Konzala se uskutečnila v březnu 1972 na Vinohradech v bytě jeho bratra. Byli přítomny manželky obou bratrů. Kněžské ordinace proběhla v květnu téhož roku v domku manželů Pavlíkových na Kladně.

13. 5. 1975 se ve spisu objevuje zpráva ze Zbuzan, místa bydliště Jana Konzala. Později se podobné zprávy opakují. Obsahují vždy podobné fráze, nic podstatného se nedozvěděli.

Úvod zní: *Šetřením bylo zjištěno, že jmenovaný pochází ze silně nábožensky založené rodiny. Jeho otec pracoval až do své smrti u arcibiskupa v Praze. Dále byl členem lidové strany. Matka jmenovaného je fanaticky nábožensky založená, každou neděli dochází do vedlejší obce (Ořech) do kostela. Také byla členkou lidové strany. V krizovém období roku 1968–1969 nesouhlasila se vstupem spojeneckých vojsk a odsuzovala politiku, kterou vedl s. Husák.*

O prošetřovaném bylo v místě bydliště zjištěno, že je také silně nábožensky založen. Každou neděli dochází se svou matkou a se svým bratrem do kostela v Ořechu. V politických událostech roku 1968–1969 stál jmenovaný proti politice ÚV KSČ pod vedením s. Husáka a zastával pravnicové protisocialistické názory. V současné době nejeví o politické neb veřejné dění v obci zájem, politických rozhovorů nezavádí, ani se nevyjadřuje, jaký má náhled na zřízení. Je znám jako osoba tiché povahy, slušného jednání a vystupování. Jeho postoj k dnešnímu zřízení a k SSSR je občaný v místě bydliště hodnocen jako záporný. Na podzim 1975 byl „Profesor“ opět vyslán za Jaroslavem Sallerem, který byl mezitím přeložen na nové působiště do Staňkovic u Žatce. Cestou se zastavil u Pavla Konzala, který mu sdělil, že zná mnoho tajných kněží, ale je lépe o tom nemluvit. I to „Profesor“ neopomněl nahlásit. U Sallera měl zjistit, zda manželství Konzala není fiktivní. Saller to vyloučil.

Důkladné prověřování

StB založila 16. 3. 1976 svazek Bratři a začala dříve získané poznatky důkladněji prověřovat. To trvalo až do 1. 11. 1979, kdy byl svazek dán do archivu. Při tvorbě svazku byl stanoven plán prověřování Pavla a Jana Konzalových, Stanislava Pavlíka, Jaroslava Sallera. K tomu byli využíváni jednak agenti StB z míst bydliště či pracoviště, jednak členové strany. Zaujalo mne, že byli prověřováni i ti, kteří informace podávali. Např. ti

členové KSČ, kteří pocházeli z řad dřívější sociální demokracie či socialistické strany nebyli považováni za zcela spolehlivé. Agenti StB získávali informace i od dětí sledovaných osob. Např. agent F. X. Dítě, farář na Kladně, se detailně vyptával na činnost rodičů jejich syna Michala, studenta střední školy. Jiný agent (jehož jméno jsem neobjevil) se ptal syna Pavla Konzala Josefa. Plán počítal i odposlechy od 16. 3. do 30. 6. 1976. Svazek však neobsahuje žádné výsledky odposlechu. Agenti a členové strany dostali úkol sledovat SPZ vozidel, která zastavují u sledovaných osob. Poměrně rozsáhlá činnost StB mi připadala dost zmatečná. Posílání zpráv jedné organizační složky do druhé, určitá nedbalost při vyhodnocování, jakoby nečetli to, co už bylo zjištěno. Na druhé straně dodržování pravidel konspirační práce na straně skryté církve dávalo StB málo podnětů. Kromě faktů zjištěných již v r. 1973 vyšetřování příliš nepokročilo.

Pavel Hradílek, Christnet.eu,

CO ZNAMENÁ „OBSTÁT V DNEŠNÍM SVĚTĚ“?

Rada Iustitia et Pax se zamýšlí nad tím, jak reflektovat současný pandemický stav společnosti v oblasti vzdělávání. Dát vzdělávání náležitou prioritu znamená hlavně usilovat v něm o spolupráci založenou na vědomí, že je v našem zájmu předat nastupující generaci to nejlepší z nás a že naděje je zakotvená v solidaritě.

Věz, že taková je i moudrost pro tvou duši, když ji získáš, kyne ti budoucnost, nepřijde nazmar tvoje důvěra.

(Přís 24:14)

Bezprecedentní **přerušování prezenční výuky ve školách** v období kulminující pandemie bude mít **dalekosáhlé sociálně ekonomické důsledky**. Distanční vzdělávání dramaticky prohlubuje **rozdíly mezi žáky**, z nichž se mnozí potýkají i s psychickými problémy. Negativní ekonomické důsledky distančního vzdělávání vyčíslil Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) jen za půl roku na 660 miliard korun. Chceme-li **minimalizovat negativní dopady** měsíce omezené výuky, je třeba udělat všechno pro to, aby se vzdělání nové generace dostalo do zorného pole celé společnosti.

Je povzbuzující, kolik učitelů si kreativně poradilo s úskalími on-line výuky a kolik organizací se zapojilo do pomoci dětem, které neměly přístup k internetu a počítači. Mnozí spoluobčané, včetně stovek mladých lidí, pomáhali jako dobrovolníci anebo přispěli staršími počítači či finančními dary. **Vážíme si**

všech, kdo se zapojili do aktivit spojených s Národním plánem doučování, který se snaží nejviditelnější a nejpálčivější negativa zmírnit. Je zřejmé, že pandemie v mnohých z nás posílila vědomí sounáležitosti a solidarity.

V této souvislosti je třeba ocenit též vládou schválenou **Strategii 2030+**, jejímž cílem je **modernizace vzdělávání** tak, aby děti i dospělí „obstáli v dynamicky se měnícím světě“. Nezodpovězenou otázkou ovšem zůstává, co znamená ono obstát.

Od nástupu pandemie slyšíme, že „krize nás vrací k otázkám“. Vždyť výchova sama o sobě spočívá ve vzdělávání a kultivaci otázek, velkých otázek a velkých tužeb. Moudrý učitel vede žáky k umění kritiky, dokáže z nevímáného samozřejmého učinit realitu hodnou pozornosti. Ukazuje, jak kriticky hodnotit a co má jaký smysl. Výchova spočívá v předávání smyslu života nejen slovem, ale i zkušeností, vlastním příkladem, uváděním do plnosti reality. **Základní metodou výchovy, vzdělání a rozvoje je setkávání**. Setkání s druhým, setkání s jinakostí. V centru vzdělávacího procesu je člověk, „učíme děti, ne předměty“ a kultivace jejího vztahu k jinakosti, ke druhé osobě, jinému člověku. Úspěch výchovy nespočívá

ani tak na připravenosti učitele, na schopnostech žáků, ale na kvalitě jejich setkání, na kvalitě vztahu.

Opakované **vlny současné pandemie vedou k uzavírání se**, k nedůvěře v okolí, k izolaci a v důsledku ke ztrátě kritického posouzení různých „alternativních výkladů světa“. Kvůli strachu z jinakosti a odlišnosti jinakost nevíme jako výzvu a obohacení pro vlastní identitu a růst, ale převážně jako hrozbu, kterou je potřeba vyloučit. Chybí schopnost, která by spojovala odlišnost, rovnost, svobodu, identitu. Rozdělení a **neschopnost přijmout argumenty druhého** vznikají tam, kde nejsme s to

se jiným otevřít, mluvit s nimi, spolupracovat. Základem vzdělávání, ať v tuzemském nebo globálním kontextu je **pozvání ke kultuře setkání** a tím k vzájemnému obohacování prostřednictvím naslouchání a sdílení.

Papež František představil jako cestu z krize, kterou pandemie naplno odhalila, tedy z krize našich priorit, způsobu, jímž se vztahujeme k sobě, k druhým a k životnímu prostředí, tak zvaný „**Globální vzdělávací pakt**“.

V uplynulých měsících se k němu přihlásilo UNESCO a řada dalších významných aktérů. Iniciativa vychází z předpokladu, že pro úspěšné vzdělávání je zapotřebí **spolupráce** rodiny, školy, spolků, obcí, zaměstnavatelů, odborných pracovišť. Z institucí, zaměřených na různorodé cíle, se mají stát spojenci v jedné velké „**education village**“. Že nejde o nějakou utopii, popsal na příkladu Chraštic tamní učitel Bohuslav Hora (Respekt 7/2021).

Dát vzdělávání náležitou prioritu znamená nejen pamatovat na jeho odpovídající podíl ve státním rozpočtu, ale také usilovat o takovou „vzdělávací vesnici“ – tedy o spolupráci založenou na vědomí, že je v našem zájmu předat nastupující generaci to nejlepší z nás. Neměli

bychom usilovat o nic méně, než aby se dnešní děti stávaly protagonisty společnosti, v níž se dobře žije: aby o d v á ž n ě zhodnocovaly a nabízely nová řešení, aby s odvahou přebíraly odpovědnost a podporovaly spolupráci spíše než b e z o h l e d n ě soupeření. **Naděje je zakot-**

vená v solidaritě.

Papež František, lidstvo nabádá skrze loňské říjnové poselství u příležitosti setkání o **globálním spolenectví v oblasti vzdělání a výchovy** na Papežské Lateřánské univerzitě: „Musíme se posunout vpřed, všichni dohromady, každý, jak je, ale neustále s pohledem dopředu upřeným na budování civilizace harmonie a jednoty, ve které nebude místo pro hrozbu pandemií kultury, kde je vše „na jedno použití“.“

*Václav Malý, biskup,
předseda Rady Iustitia et Pax ČBK
13. 12. 2021*

AKTUALITY

Koncert Vojty Nedvěda a kapely Tie Break

út: 11. 1. v 19 hodin – v Orlovně
Vstupné: 250 Kč
Divadlo Benátky pod sněhem
po: 31.1. v 19 hodin – v Orlovně
Vstupné: 350 Kč

Přátelství Boha křtem přijali

27. 11. Eliška Krulíková
27. 11. Daniel Adamec

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

2. 12. Petru Luňáčkovou	45 let
10. 12. Marii Matyášovou	73 let
17. 12. Annu Krejsovou	89 let
17. 12. Miloslava Dostála	80 let
18. 12. Otto Halbrštáta	93 let
22. 12. Marii Brúnovou	82 let

ZÁPIS Z PASTORAČNÍ RADY 9. 12.

Omluvena: M. Malá

Poděkování

- Všem, kdo se podílejí na pokračování synody v naší farnosti – moderátorům, kteří se starají o zaplnění skupinek, těm, kdo se již zapsali, i všem ochotným se dotazovat, abychom mohli podniknout další kroky na naší společné cestě.

- J. Pasekovi za adventní duchovní obnovu pro naši farnost – děkujeme za zklidnění předvánočních hektických dní.

- B. Šťovíkové, J. Stejskalové, S. Novotné a V. Venclovi za příspěvní do mikulášských balíčků a Janě Skalické a jejím pomocnicím za jejich nachystání.

- P. Hoffmannovi ml. a B. Hoffmannové za zrealizování mikulášské návštěvy při bohoslužbě na Orlici.

- Petrovi a Filipovi Hoffmanových (a jejich rodičům a dalším pomocníkům) za pomoc s dopisy dětem do Indie, které má naše farnost na starost v rámci projektu Adopce na dálku.

- V. Tomkovi a manželům Luxovým za zapojení do kostelnické služby v letohradském kostele.

- P. faráři za ministrantské výlety a setkání mládeže v HK.

- J. Čandovi za postupující práce u orlického kostela.

Úkol pro členy PR: zamyšlení se ohledně akcí do pastoračního plánu pro rok 2022.

Termíny PR: 13. 1., 10. 2., 10. 3., 7. 4., 12. 5., 9. 6. v 18 hod.

zapsala M. Novotná

PODĚKOVÁNÍ

všem, kdo se přišli rozloučit s naším tatínkem, Ottou Halbrštátem.

Děkujeme každému, kdo se s ním zastavil na kus řeči,

a zpestřil mu tak poslední dny a týdny života pozemského.

Rodiny Halbrštátovy a Salášková

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA

- je poselstvím lásky a požehnáním, přáním pokoje, štěstí, zdraví

Jednou ročně nám koledníci přinášejí zvěst, že nikdo není sám.

Charita je tu také s Vámi. Denně pečujeme o desítky nemocných a potřebných. Vedle seniorů, nemocných a umírajících lidí pomáháme sociálně potřebným, rodinám s dětmi, lidem bez domova, dětem a mládeži, handicapovaným lidem.

V naší práci je nejdůležitější vztah – dát najevo druhým lidem, že mají svou nezaměnitelnou hodnotu.

Pokud budete chtít, můžete přispět na naši činnost:

- do pokladničky tříkrálovým koledníkům, do statických pokladniček nebo online na www.trikralovasbirka.cz
- dárcovskou SMS ve tvaru: **DMS KOLEDA 30 (60 nebo 90) na číslo 87777** (cena jedné SMS je 30, 60 a 90 Kč), trvalá podpora **DMS TRV KOLEDA 30 (60 nebo 90) na číslo 87777**
- sledováním **TŘÍKRÁLOVÉHO KONCERTU v neděli 9. ledna od 18 hod. na ČT 1**
- odesláním **FINANČNÍHO DARU na účet: 66008822/0800 u České spořitelny, VS: 777955036**

QR Platba

LEDEN VE STREETU

Taušlova 714, Letohrad

Tel. č.: 731 420 344

Facebook: NZDM Street-Letohrad

Instagram: nzdm_street

Po 3. - 7.1. TVOŘÍME KALENDÁŘE NA NOVÝ ROK 2022

Už máš kalendář na nový rok?

Přijď si k nám jeden vyrobit!

Po 10. - út 11.1. POSTAVÍME SNĚHULÁKA

Jsi připraven na spoustu zábavy se sněhem? Přijď tento týden do Streetu! Užijeme si stavění sněhuláka a možná i pořádnou koulovačku.

Po 17. - pá 21.1. JE LIBO HORKOU ČOKOLÁDU?

Za oknem mrzne a nechce se ti běhat venku? Přijď se s námi zachumlat do deky pokecat si. K tomu si uděláme horkou čokoládu, dozdobíme si ji třeba marshmallowny, šlehačkou nebo skořicí. To zní jako pohoda, no ne?

Čt 27. - pá 28.1 VÝROB SI ANTISTRESOVÝ MÍČEK

Jsi nervózní z pololetního vysvědčení? Máš z něčeho obavy? Přijď si k nám vyrobit míček, který ti pomůže si od stresu ulevit.

TÉMA MĚSÍCE: POZITIVNÍ NÁVYKY

Jaká si dát novoroční předsevzeť a hlavně jak je udržet? Co je pro mě prospěšné? Jak bych měl spát, jíst a cvičit, abych se cítil dobře? Jak si návyk vybudovat a udržet? Přijď si o tom s námi pokecat do klubu.

POŠLI KNIHU DÁL A POMÁHEJ ŠKOLÁKŮM V INDII

Diecézní katolická charita Hradec Králové rozšiřuje pomoc zaměřenou na vzdělávání dětí z chudých indických rodin. V rámci osvědčené Adopce na dálku® nyní spouští projekt Knihovnička, který pomůže dalším školákům. Charita se domluvila na spolupráci s knihkupectvím Reknihy, jehož prostřednictvím může kdokoliv prodat zachovalé knihy nebo učebnice vydané v posledních 20 letech. Provizi ve výši 50 % je nyní možné věnovat na nákup knih a učebnic pro indické děti žijící na okraji společnosti.

„Máte doma knihy, které byste rádi posunuli dál? Tohle je příležitost, jak mohou nalézt nové čtenáře a jak navíc můžete přispět na nákup knih pro chudé indické děti a posunout je na cestě za vzděláním. Předem děkujeme,“ obrací se na veřejnost ředitelka Diecézní charity Anna Maclová. Bližší informace o novém projektu najdete na webu:

adopce.hk.caritas.cz/knihovnicka. Při prodeji knih přes Reknihy je vždy nutné před odesláním formuláře zanechat vzkaz „pro Diecézní katolickou charitu Hradec Králové“. Projekt je možné podpořit také finančním příspěvkem na sbírkový účet 1387434288/2700 (VS 55011).

Dárci hradecké Diecézní charity podpořili od roku 2000 již bezmála 6700 indických dětí na cestě k lepšímu vzdělání. Jejich dlouhodobá podpora má smysl. Z absolventů projektu se v řadě případů stávají učitelé, zdravotní sestry, účetní nebo strojní inženýři. Dnes jsou z nich sebevědomí lidé, kteří se dokážou postarat o svoje rodiny a jsou přínosem pro celou indickou společnost.

Mgr. Vojtěch Homolka

ZE STANU PŘÍMO DO SRDCE

Anděl někdy vypadá jako maminka, jindy jako lékař a někdy jako paní hospodská.

Stanislava Zachařová z Kempu Knoflík v Lanškrouně přijala cizího člověka, který přišel o bydlení. Brala ho jako svého dědu. Osm let mu poskytovala střechu nad hlavou, naučila ho řádu, pomohla mu splatit dluhy. Na konci letošních prázdnin jí zemřel v náručí.

Jednoho dne v červnu 2003 přivezl Zdeňka do kempu Knoflík jeho syn. Postavil mu tam stan, a odjel. „Postupně jsme se se Zdeňkem poznávali a sblížovali. Vždycky přišel za mnou do kuchyně, dal si polévku a pomohl mi uklidit,“ popisovala paní Zachařová. Když po čtyřech měsících nastal podzim, a majitelka kempu zjistila, že Zdeněk nemá kde bydlet, nabídla mu v kempu místnůstku 2x2 metry. Ta se stala na osm let jeho domovem. Zdeněk našel ve Stáně milující „dceru“ a pochopení.

„Zdenda byl neskutečně hodný a pozitivní člověk, to jsem věděla od prvního pohledu. Byl sice neupravený a bezzubý, ale také skromný, tichý, nenáročný. A měl to v životě těžké,“ uvedla paní Zachařová. „Od malička vyrůstal v dětském domově. Byl tam šťastnější než doma. Po vyučení se oženil. Obě

jeho ženy od něj odešly, druhá mu zanechala i syna.“

Stanislava Zachařová provozuje hospodu v Kempu Knoflík, kde denně vaří více než stovku obědů. Každé ráno vstává ve dvě hodiny, aby připravila vše potřebné. V sedm nastupují brigádnice a dokončují pokrmy, které pak rodiče s přítelem rozvázejí po městě a okolí. „Ráno mi Zdeněk vždy pomohl. Naučila jsem ho, že musí o sebe dbát, že si musí vzít každý den čisté tričko, že na spaní musí mít také čisté tričko. Pracoval v supermarketu, odkud ho po třech letech propustili, protože by mu museli přidat. Vydělané peníze jsme dávali do obálek, aby splatil dluhy. A to se nám podařilo! Měl třeba nedoplatek u energetické společnosti šedesát korun, který mu za ta léta vyrostl na šest tisíc.“

Zdeněk se vyléčil z rakoviny. Když se však nemoc po čase vrátila, řekl Stáně, že už nechce podstoupit žádné chemoterapie ani léčení v nemocnici, protože ví, že už tady dlouho nebude. A tak se Stáňa u své práce ještě intenzivně starala o umírajícího kamaráda. „Ty čtyři týdny byly nesmírně náročné - hygiena, krmění, spala jsem u něj na podlaze, protože nechtěl jít do větší místnosti našeho bytu. Denně jsem spala tři hodiny. Už jsem to nezvládala, a tak jsem začala spolupracovat s domácím hospicem.“ Domácí hospic Alfa-Omega, který pro-

vozuje Oblastní charita Ústí nad Orlicí, byl pro Stáňu velkou pomocí. Poprvé v životě byla nablízku umírajícímu. Poprvé v životě viděla člověka, který trpí, a ona mu nemůže pomoci. „Měl rakovinu v páteři, v krku, doslova mu požírala tkáň v obličejí, takže na něj nebyl hezký pohled. Všechno ho bolelo, tak dostal silnější léky na bolest. Kdykoliv jsem mohla sestřičkám zavolat, a také mi denně pomáhaly. Jednou jsem si Zdendu posadila na posteli, a on mi zemřel v náručí...“

Když Zdeněk zemřel, bylo mu 64 let. „Byl z těch lidí, kterých si normálně nevšimnete, až když tady nejsou, zjistíte, jak moc vám chybí. Nesmírně hodný, laskavý muž, který dával energii druhým.“

Se soucitem přijmout cizího člověka a přilnout k němu – to je konání hodné anděla. Andělé totiž vědí, že každý někdy potřebuje pomoc. Místo křídel mají unavené ruce a bolavá záda, často jsou nevyspalí.

Zdeněk měl v životě smůlu: narodil se do rodiny, která mu nedala pocit jistoty, potkal řadu lidí, kteří se přiživili na jeho prostotě či nevědomosti. Životní smůlu mu ale vynahrádila paní Zachařová, protože Zdeňkovi udělala místo uprostřed svého srdce. Dala mu domov, péči a možnost odejít ze života klidně a smířeně. /M

ANEŽČINY DOBROT

TAKOVÝ DVĚ DĚTSKÝ LASKONKY

Ve středu jsme pekli s deváťáky sušenky. Kluci byli profi, dělba práce fungovala bezvadně, dokonce i těsto zvládli udělat bez naší pomoci, jen podle receptu. Když jsme skončili, každé dostal domů pár sušenek na ochutnání.

Zbylé sušenky jsme v pátek pytlíčkovali a psali k nim vánoční přáníčka. U toho jsme si povídali – převážně o tramvajích (dneska jezdí vánočně ozdobená sedmička!).

„A jak doma chutnaly sušenky?“ snažila jsem se stočit hovor nedopravním směrem.

Všichni kývali hlavou, že hodně dobrý, až na Tomáše.

„Nó, já je domů nedonesl. Potkal jsem totiž bezdomovce a ten mě prosil o jídlo, tak jsem mu je dal.“

Nic víc, nic míň. Dobřej skutek bez okázalosti, takovej úplně prostěj a čistěj, že mi je z toho parádně.

Jo a pán prej říkal, že ty sušenky se klukům hodně povedly!

V sobotu přijel do Prahy Kryštof s babi a dědou. Měli jsme nabíjet program. Nejdřív jsme si ve Vidličkách a nožích dali Kryštofkův oblíbenej zizek a hlanolky a pak jsme šupajdili do Krá-

Milá paní Evo Novotná,

víme, že pro úraz a následnou operaci jste tentokrát nenapsala svou úvahu do Okénka.

Myslíme na Vás, přejeme vám brzké

lovství železnic. Praha byla úplně pod sněhem, ale odpoledne se už na jejích chodnicích začala tvořit taková ta klouzavá nesympatická břečka.

Kryštofek se držel dědy a mě za ruku a s řízkem a spoustou malin z domácí limonády v bříšku a blikajících vrtulnicích na svých nových botkách si švihácky vykročoval vstříc dalším nádherně přítomnejm okamžikům.

(„Až Estelka tošku vyloste, vezmeme ji s sebou za tetou Ane a já jí ukážu Plahu!“) Hodnej velkej bráška, co?

Babi se držela v závěsu za námi.

„Tobě to, mami, v těch vysokých botách dost klouže, vid?“ otočila jsem se na ni. Štofik neřikal nic, ale najednou se mě beze slova pustil, počkal, až s ním babička srovná krok, a pevně čapnul její ruku do své. Jednoduše proto, aby ji zachytil, kdyby padala...

Rozumíte tomu? Ještě mu ani tři roky nejsou, ale od miminka je tak ochrannilskéj a pozornej, že by mohl z fleku vyučovat na nějaký škole pro malý gentlemany.

Holt jsem pyšná tetka, no.

/AN

uzdravení a vše dobré do nového roku. Rádi čteme Vaše texty, jsou osvěžující a obohacující. Obdivujeme Váš rozhled, přehled a vhled.

Jak a z čeho vyrůstá z dítěte osobnost? Uvažuji o tom, když na Vás myslím. Jistě, že mnoho znamená nadání, ale každý, kdo něco zná a kdo v něčem dosáhl určitého mistrovství, potvrzuje že 9/10 úspěchu vyžaduje vytrvalou práci. Vidíme to nejen na Mojžíšovi, B. Němcově, K.H. Borovském i na T.G. Masarykovi. Jak můžeme dospět k životní moudrosti? Vyhledáváním a nasloucháním moudrých? Četbou? Ale mnoho textů je jalových. Ochotou nechat si poradit? Přemýšlením a formováním myšlenek a postřehů? Říci něco mezi uvážlivými lidmi vyžaduje určitou odvahu, nikdo nespádl moudrý z nebe, všechno se teprve učíme - i přesně myslet a vyslovovat své názory. Z chyb se můžeme učit. Dobrý učitel žáky povzbuzuje. Na Vás je znát, že jste také učila. I z úrovně Vašeho slovního projevu to je patrné. Václav Benda, například, byl bystrý myslitel a precizně psal, ale jeho slovní projev byl zoufalý.

Dosáhla jste svého vzdělání a časem se dostala do Prahy, ale na mnoha lidech vidíme, že ani to nemusí být vším. Někteří naši předkové neměli štěstí vystudovat a nevytáhli paty ze svého kraje. Ale všímali si nepřekonatelné nádhery

VYNÁLEZCE MOTOROVÉ TŘÍKOLKY

Otec František se narodil ve Veselí na Moravě, protože tam za války dostal jeho otec umístěnku, ale pak se vrátili zpět do České Třebové. František měl ještě sestru Jiřinu (1918-2011) a bratra Mojžíra (1924-2011). Po litomyšlské průmyslovce dostal umístěnku do Plzně. A právě tři sta kilometrů cesta do zaměstnání byla velkým podnětem k jeho vynálezu – motorové tříkolce. „Otec dojížděl do Plzně na malolitrážním motocyklu, a když tam přijel, byl celý ztuhlý. Jednou pojal nápad na laciné, jednoduché a spolehlivé vozidlo, ve kterém by na něj nepršelo, a které by se nekácelo,“ uvedl jeho syn František. A protože byl zručný, hned také svou ideu začal realizovat. Zařídil si v roce 1939 firmu Moto-Velo-Sport a dílnu v části České Třebové „Benátky“ v městské části „Parník“, a tam postupně z malých trubíček svařil konstrukci tříkolového vozidla. Po jeho vzoru zkoušelo několik dalších lidí v České Třebové podobné vozidlo sestrojít, ale nikdo si nedokázal poradit s přední nápravou. První prototypy motorové tříkolky vyjely z jeho rukou koncem 30. let. „Otec si na každém modelu uvědomil chyby, a co může ještě zlepšit. Měl spoustu kamarádů, kteří k němu docházeli, se kterými se radil a trávil v dílně čas,“ vysvětloval František Stránský. Velká část vývoje nového vozidla proběhla v době války,

- dokončení ze strany 7 -

stvoření – a mnoho četli. Do knihovny pana hraběte přístup neměli. Ale přesto mezi lidmi byli i velice výživné knihy, někteří si jich vážili. Sám jsem byl překvapen, že moje babička – vesnická tetka jen se základním vzděláním – si opisovala básně a psala si výpisky z knih. Přesně mluvila, dalo by se to rovnou psát.

Těšíme se na rozhovor Ivy Markové s Vámi. Iva se určitě zeptá na Vaše knihovnictví, na Vaše oblíbené autory, knihy a osobnosti, které Vás ovlivnily.

Jeden profesor mně vyprávěl, že do svých 20 let získal vědomosti dvou vysokých škol. „Otec byl profesorem a každou sobotu k nám přicházeli jeho kolegové. Mohl jsem, už jako větší děcko, naslouchat jejich debatám, a ptát se. Druhým pramenem vzdělání byla pro mne naše služka. Rozuměla vaření, stolování a látkám. A měla životní moudrost. To, co jsem od ní získal, nebylo méně významné než od profesorů.“

Milá paní Novotná, děkujeme Vám za Vaše články, kterými přispíváte k vyšší úrovni našeho Okénka. Těšíme se na rozhovor s Vámi a na setkání v Letohradě. Brzy se nám uzdravte.

Václav Vacek a Vaši vděční čtenáři

kdy byly omezené možnosti, jak získat materiál. František se svým bratrem Mojžírem stále něco vymýšleli. A doba je nutila i k tomu, aby výsledek byl levný a jednoduchý. První prototypová série tříkolek se vyrobila ve firmě Šimek na „Parníku“ v České Třebové. Dokud František nevynechal do tříkolky zpátečku, používala se točna, kterou sestrojil dědeček František.

František Stránský a jeho bratr Mojžíř spolupracovali v dílně, přestože to nebylo idylické soužití. Každý byl povahově úplně jiný. František klidný a hloubavý, ctižádostivý Mojžíř se snažil svého bratra ve všem dohnat, a byl rád středem pozornosti. Oba si ale v životě pomáhali, jak uvedl pamětník: „Mojžíř byl v učení u pana mistra Josefa Sovy v České Třebové, a když pan mistr přišel o život, tatínek se Mojžířa ujal, nechal ho učit se u něj, a společně pracovali v dílně v Benátkách.“

Vozidlo, které vyjelo z dílny Františka Stránského, pojmenoval OS-KAR – kára na ose. Mělo ještě vysoký předek, který teprve později dostal tvar kapky. „Říkalo se jim „Fizoletky“ – možná proto, že dobře „fizovaly“,“ upřesnil pamětník. A snažili se ho také předvést veřejnosti. „Naproti dílně byl strom, tatínek k němu uvázal volant řemenem a nastartoval vozidlo. Do něj posadil mě - pětiletého kluka - a nechal mě nějaký čas obkružovat ten strom, aby to lidé viděli, a aby to zpopularizoval.“ Motorovou tříkolku si bratři Stránský nechal patentovat 7. listopadu 1945.

Spolužačka mi plivla na bundu

Po komunistickém převratu v roce 1948 se z Františka Stránského stal nepohodlný kapitalista. Byl také politicky sledovaný. Dílnička bratří Stránských byla začleněna do Velodružstva Hradec Králové. Malý František šel v roce 1952 do první třídy, a neměl to zrovna jednoduché: „Jako kluk jsem trpěl. Měli jsme zapálenou učitelku komunistku, a ta mě před dětmi ponižovala, že jsem syn živnostníka. Děti byly zpracované a zaujaté proti mně. Dokonce jedna spolužačka mi plivla na bundu se slovy: „Nojo, tatínek je bohatej, on ti koupí novou.“ Přitom otec doma říkával, že jestli si někdo k němu nepříjde opravit kolo, tak nebudeme mít maso k obědu.“

Otec sice ve své dílně po roce 1948 pracoval stále, ale firma se musela přestěhovat. Aby se vozidlo mohlo vyrábět sériově, sháněli prostory po celém okrese. Ale nesehnali. Nakonec se dostali do Solnice, kde se v bývalé továrně na kuchyňské stoly začaly v říjnu 1952 vyrábět tříkolky v požadovaném množství. Už v roce 1954 se tam vyrábělo 30-40 tříkolek měsíčně. V té době stálo jejich vozidlo 11.834 Kč, přičemž invalidé na něj mohli získat zhruba 1600 Kčs dotaci. „Tatínek tam byl zaměstnaný jako vývojový pracovník a vytvářel zázemí Mojžířovi, který tam šéfoval. Byla mezi nimi rivalita, tatínek tím asi dost trpěl. Strýc byl hodně ctižádostivý, dovedl lidi upoutat slovy, kdežto otec mu v leccčem ustupoval a byl v ústraní,“ uvedl pamětník.

Do Solnice jezdil František svou tříkolkou. Když 23. ledna 1954 odvážel svoji švagrovou do Sloupnice a vracel se domů, dostal na zledovatělé silnici smyk a vyboural se. O dva dny později, 25. ledna, v nemocnici v Ústí nad Orlicí zemřel. „Otcova smrt byla opředena různými dohady. Je pravda, že místo, kde se vyboural, bylo samý led. Na druhou stranu po tátovi jelo dost lidí. Někdo říkal, že tam na místě viděl vojenské vozidlo. Chodili k nám různí lidé z StB. Chtěli prolézt celý barák, ale matka jim to nedovolila. Tatínek byl prostě buržoazní živnostník.“

Jak dál bez táty a bez dědy?

Pro sedmiletého Františka nastala nejtěžší doba v životě. Začátkem ledna zemřel jeho milovaný děda, koncem ledna otec. Najednou ztratil dva nejbližší muže. Musel se vyrovnat se ztrátou pozornosti a narušenými vztahy: „Bylo to pro mě utrpení,“ řekl pamětník. „Občas se mi věnoval strýc Mojžíř, občas se snažili mě utěšit tatínkovi kamarádi. Ale víceméně jsem byl napospas osudu.“ Maminka se utápěla v slzách, takže se synovi nedokázala věnovat víc, než uměla. S jejím novým partnerem se malému Františkovi nepodařilo navázat dobrý vztah. Ve škole se mu nedařilo ani prospěchem, ani sociálně. Tehdy se ho zastal strýc Mojžíř, jak uvedl pamětník: „Zařídil pro mě třeba slevu na platbu za internát i za učení. Že jsem byl sociální případ, tak jsem nemusel všechno platit.“ František se ocitl sám. Postupem času získal jistotu v tom, že se vyučil zámečníkem, a díky své zručnosti a invenční dokázal v řemesle obstát a ledasco sám vymyslet.

Na pohřeb konstruktéra Velorexu Františka Stránského přišli všichni zaměstnanci ze Solnice, v průvodu jelo dvanáct motorových tříkolek. „Na Velorexu měl tatínek na speciálním nosiči i katafalk s rakví. Byly tehdy velké mrazy, mojí sestře mrzly slzy na tváři. Po-

hřbili jsme ho do hrobu, který vykopal Mojmir.“

Po smrti Františka převzal veškerou agendu bratr Mojmir, který měl zásluhu na tom, že se tříkolka začala vyrábět sériově. Aby vozidlo mohlo vyjet na silnici, bylo od roku 1950 registrované jako dopravní prostředek pro invalidy. Mojmirův Patent ručního ovládání vozidla byl od roku 1958 použitý i do jiných aut.

Po smrti otce si matka našla nového přítele. S otčímem Ignácem Drtílem pak Ludmila měla další dvě dcery: Blanku, narozenou v roce 1957 a Alenu, narozenou v roce 1959. „Se sestrami máme výborný vztah, vychovával jsem je od plínek. Když se jich jako malých někdo zeptal, jestli mají raději maminku nebo tatínka, ony odpověděly: „Fandu!“ Pamětník také dodal, že sestra Blanka později hrála na varhany v kostele, a proto nemohla jít studovat gymnázium. Vyřešila to tím, že se přihlásila do jiného okresu, kde ji přijali.

František Stránský nevěří tomu, že smrt jeho otce byla nešťastná náhoda. „Myslím, že to bylo úmyslné. Tatínkův kamarád mi tehdy říkal, že mi něco řekne navíc, až budu starší. Ale už mi to neřekl. Tatínek si nadělal u komunistů zlou krev, když sehnal zaměstnání v Solnici panu továrníkovi Jindrovi. Všechny firmy měly tehdy zakázané zaměstnat bývalé živnostníky, aby je potrestali za vykořisťování lidí. Pan Jindra přitom postavil celou městskou obytnou čtvrt Brázdov. I po strýci Mojmirovi jela StB, až to jeho děti dohnalo k emigraci.“

Neplánovaná dovolená v srpnu 1968

V srpnu 1968 jel se svou sestrou do Bulharska na dovolenou, a tam je zastihla zpráva o vpádu vojsk Varšavské smlouvy do Československa. Protože se uzavřely hranice, místo tří týdnů si v Bulharsku pobyl sedm týdnů. „Sestra byla pěkná blondýna, takže tam měla různé místní kamarády. Jeden z nich prý odmítl jít kvůli sestře na vojnu, protože ti vojáci šli do Československa potlačit revoluci. Měli jsme přehled o dění, protože jsme tam poslouchali české rádio.“ Delší neplánovaná dovolená ale měla dohru v zaměstnání. Když se František vrátil do Strojtextu, už byl na jeho místě někdo jiný. Proto dal výpověď a odešel ke strýci Mojmirovi, který mu nabídl práci mistra-seřizovače v komunální dílně v „Benátkách“, kde se tehdy vyráběly plasty.

V letech 1963-1965 se vyučil zámečnickem v učilišti v Letohradě a pak pracoval ve Strojtextu Česká Třebová. Práce ho bavila. Na vojně byl František Stránský v letech 1966-1967 jako voják v Dubnici nad Váhom. Po návratu se v roce 1971 oženil s Věrou, rozenou Valíkovou (1953-2010) a v letech 1971,

1974 a 1977 se jim narodili tři synové. František začal sám stavět rodinný dům. Trubková motorová tříkolka s koženkovým potahem se stala ve své době populárním vozítkem. V letech 1951-1968 jich bylo ve Výrobním družstvu Velorex Solnice vyrobeno kolem 15.000 kusů. V roce 1954 se změnil název vozidla z OS-KARu na Velorex (z latiny „král kol“). František i Mojmir měli pronikavou tvůrčí invenci, ale komunistická moc jim nedovolila dovést své nápady do konce. Výroba tříkolového velorexu byla ukončená v roce 1971, čtyřkolového v roce 1973.

Jak žít v zemi, kde se ubližuje

V osmdesátých letech emigrovaly Mojmirovy děti do Rakouska. „Napsaly dopis na několik míst včetně prezidentské kanceláře, ÚV KSČ i na zahraniční instituce, že se nemíní vrátit do země, kde je jejich rodině ubližováno. Napsali tam konkrétně, kdo a jak jim vyhrožoval. Tehdy bylo veškeré řízení proti Mojmirovi zastaveno.“

Když v roce 1990 odešel František Stránský do Rakouska za prací, měl tam už zázemí. Bratranec mu pomohl sehnat oficiální práci i bydlení. Pracoval tam u stavební společnosti celkem sedmáct let, přičemž každý víkend se vracel domů. „Vydělal jsem tam na barák,“ vysvětloval pamětník. „Jezdil jsem tam s různými vozidly na stavbách. Ve Vídni jsem měl dobrou práci, šéf si mě vážil. Po mém boku se vystřídalo snad sto zaměstnanců, ale mě si ponechal. Bydlel jsem v desátém okrese, kde bylo hodně Čechů.“ A dodal, že první jeho práce byla oprava 70 metrů vysoké budovy, na kterou stříkali beton, anebo výměna těžkých kamen ve stovkách bytů.

Česká Třebová a Velorex patří k sobě. V roce 2012 se tam stala součástí Městského muzea expozice bratří Stránských s ukázkou jejich motorových vozidel. Majitelé Velorexů z celého světa se každoročně potkávají na srazech v Boskovicích a Blansku. „Když si koupíte moderní auta, jsou všechna stejná, ale Velorex je individualita.“ Tato slova řekl na adresu motorové tříkolky známý český kardiolog a velorexový fanoušek Jan Pirk. A jistě patřilo ke krásným životním setkáním, když se František Stránský sešel s MUDr. Pirkem na operaci srdce. Tříkolka s konstrukční rychlostí 85 km/h. dodnes na jedné straně budí úsměv, ale na druhé straně obdiv a uznání pro svou geniální jednoduchost a ojedinělost.

„Osud mi namíchal různé karty,“ uzavřel František Stránský své vyprávění pro Paměť národa. „Vyrůstal jsem ve věřící rodině, na tom jsem nic nezměnil. Ať už jsem v životě prožíval cokoliv, vím, že jsem nad sebou měl ochrannou ruku.“

/M, www.pametnaroda.cz

KONCEM ROKU ZESNULY VZÁCNÉ OSOBNOSTI

Petr Uhl (8.10. 1941 – 1.12. 2021) byl jeden z nejdůležitějších a nejstatečnějších duší celé historie československého disentu. A také jeden z nejvýznamnějších a nejsystematičtějších kronikářů doby, kdy sebemenší faktografická chyba nebo opomenutí mohly znamenat kriminál.

Nebylo totiž pečlivějších čtenářů jeho textů než důstojníci komunistické Státní bezpečnosti. Ani jeden z rozsudků, kterými ho normalizační justice opakovaně posílala do vězení, se nemohl opřít o nepravdu v jeho textech. Petr „podvracel republiku“ či „poškozoval její zájmy v zahraničí“ jen tím, že přesně popisoval skutečnost. Bylo to nejvyšší novinářské ocenění té doby.

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, Informace o Chartě 77, Československo-polská solidarita, Východoevropská informační agentura – byl u vzniku a práce všech informačních aktivit československého disentu. Bez něj by svět o tom, co se v tehdejší Československu skutečně dělo, sotva něco věděl.

Když katolický aktivista Augustin Navrátil v roce 1987 sepsal jednatřicet požadavků věřících, přijel do Prahy požádat o pomoc s rozšiřováním petice „levičáka“ a „trockistu“ Petra Uhla. A byl to Petr, kdo zprostředkoval přelomové setkání katolického buřiče s arcibiskupem Františkem Tomáškem. Bez něj by nevznikl nejdůležitější pastýřský list v poválečných dějinách české katolické církve, ve kterém arcibiskup podpořil Navrátilovu petici a poprvé se tak otevřeně postavil proti režimu: „... je velmi vážnou povinností vašeho svědomí, aby byl slyšen na příslušných místech váš hlas. Velmi důrazně připomínám, že zbabělost a strach jsou nedůstojné opravdového křesťana.“ Díky Petrovi petici nakonec podepsalo skoro šest set tisíc lidí. Stala se největší otevřeně protirežimní peticí v historii. Hluboce věřil v lidská práva bez rozdílu rasy, náboženství či politického názoru. A bránil je.

Za svou službu pravdy strávil mnoho let v kriminále. Prožil záviděníhodně plný život a po cestě posbíral i řadu ocenění a novinářských cen, většinou v zahraničí. Řád čestné legie páté třídy, který dostal v roce 2006 od francouzského prezidenta, nejlépe vystihl jeho osobnost a význam. Je udělován s přídomek rytíř. *Jan Urban, Deník N, zkráceno*

Ludvík Armbruster SJ, emeritní děkan Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy zesnul 18. prosince 93 letech. Narodil se v Praze. Po maturitě vstoupil do české provincie Tovaryšstva Ježíšova. V dubnu 1950 byl spolu se všemi řeholníky zatčen a pak vyhoštěn z repub-

liky jako „nežádoucí osoba“, protože měl rakouské občanství.

Studoval na papežské Gregoriánské univerzitě v Římě na Teologické fakultě Sankt Georgen ve Frankfurtu nad Mohanem. V r. 1959 byl vysvěcen na kněze. 49 let žil a působil ve významných pozicích na Tokijské univerzitě Sophia. Přednášel tam filozofii nejprve jako doцент, a od r. 1969 jako řádný profesor.

Po roce 1989 zachraňoval teologickou fakultu Univerzity Karlovy. V knize Tokijské květy s tímto vzdělaným, skromným, moudrým a laskavým člověkem rozmlouvá Aleš Palán. Knihu každému doporučuji. Asi nikdo neznal Japonsko tak, jako pan profesor Ludvík.

/v

Desmond Tutu jihoafrický anglikánský emeritní arcibiskup, bojovník proti rasistickému režimu, proti chudobě, AIDS a za lidská práva ve světě, držitel Nobelovy ceny za mír zesnul 26. prosince ve věku 90 let.

Anton Otte, emeritní probošt vyšehradské kapituly, zesnul v 82 letech 29. prosince. Vyrůstal na Jesenicku v německé rodině. Životní zkušenost s dobrým i zlým ve vztazích Němců a Čechů zakoušel ve vlastním životě. Jeho otec byl po válce popraven problematickým rozhodnutím lidového soudu za nacistickou spolupráci. Rodina pak zakoušela komunistickou šikanu. Studovat nesměl. Po odchodu rodiny do západního Německa v r. 1960 vystudoval teologii, stal se knězem, a působil mimo jiné jako vězeňský kaplan. Celoživotně se věnoval Česko-německému smíření.

Po r. 1989 zastupoval v Česku organizaci Ackermann Gemeinde a věnoval se pastorační německy mluvících katolíků v Praze. „Doma byl na cestách: ve Vidnavě, v Heiligenstadtu v Německu a nakonec i v Praze v Emauzích nebo také ve svém autě.“ řekl o něm publicista Josef Beránek, autor knižního rozhovoru s Antonem Ottem. „Asi nejradší měl vůči smíření ten příměr, že je to jako hojení ran. Staré křivdy se nedají odstranit tlustou čarou. I fyzická zranění člověka poznamenají, bolest se může vracet nebo jizvy mohou praskat a znovu se otevírat, ale člověk se stává svobodnějším a zralejším, pokud je schopen si přiznat ať už křivdu, která se mu stala, nebo to, co sám druhým způsobil, a hledá na to svou vlastní, originální odpověď.“ vypráví Josef Beránek o procesu smíření jak jej A. Otte chápal a prožíval.

Za přínos k česko-německému smíření obdržel Anton Otte vyznamenání spolkové republiky či Bavorska, od r. 2015 je čestným občanem svého rodného města Vidnava.

Tento velice příjemný, laskavý a moudrý člověk nás mnoho obdaroval.

/v

OTÁZKY K SYNODALITĚ

Římský biskup František a naši biskupové nás pozvali k rozpravě o životě lidu božího.

O nápady, co zlepšit, není nouze, ale na čem se shodneme? Jsou pro nás stěžejní názory Ježíše?

Příčinou našich osobních selhání a selhání církve bylo a je opomíjení božích pokynů.

Písmo říká: „Až se tě syn zeptá, odpovíš mu ...“ (Srv. Ex 13:14; Dt 6:20)

Kolik dospělých ve farnostech ročně křtíme? Přihlásil se u vás do synodálních rozprav někdo nepokřtěný? Těšíme se na jejich otázky po Bohu? A umíme Ježíšovo učení předávat?

Nepotřebujeme být evangelizováni nejprve my? Bůh nám nabízí svou moudrost k životu; porozumíme-li jí, přijmeme ji s obdivem, úctou a věčností za svou.

Ptejme se vážně, co Bůh svými slovy míní a proč se jimi neřídíme. Např.:

- K mým pokynům nic nepřidáš a nic neubereš. (Dt 13:1; srv. Mt 5: 17-20)
- Přinášíš-li svůj dar na oltář a tam se rozpomeneš, že tvůj bratr má něco proti tobě, nech svůj dar před oltářem a jdi se nejprve smířit se svým bratrem; teprve potom přijď a přines svůj dar. (Mt 5: 23-24)
- Nepřísahajte. (Srv. Mt 5: 33-37)
- Nebudete-li pít krev Syna člověka,

ČÍHÁNÍ

„Číhali na něj, uzdraví-li ho v sobotu, aby jej obžalovali.“ (Mk 3,2)

Číhají na něj v synagoze jako psi na kořist, už dlouho na něj mají spadeno, a tak jim to snad dnes konečně vyjde, je tu přece ten s odumřelou rukou, to jistě Ježíše vyprovokuje.

Je tak husto, že by se atmosféra dala krájet. Ježíš tu těžce skrývanou nenávist dobře vnímá a čte v jejich srdcích jako v knize.

„Vstaň a pojď doprostřed!“ Muž rozpacitě předstoupí. Ruku skrývá pod halenou, není mu příjemné být právě teď středem pozornosti. Ježíš jej vezme kolem ramen.

„Je sobota. Je dnes dovoleno jednat dobře, či zle, život zachránit, či utratit?“ rozhlédne se kolem.

Synagogu opanuje mlčení, nikdo se neodvažuje ani hlesnout. Odpověď na otázku dobře znají všichni, i Ježíšovi nepřátelé, a těch je tu zřejmě většina. O člověka s odumřelou rukou tu dokonce vůbec nejde.

Ježíš, plný hněvu, osamocen, zarmoucen lidskou tvrdostí a náboženstvím chápáním jako zástěrka pro násilí a touhu po moci, pomalu v napjatém tichu všechny objíždí pohledem. Jejich nenávist dneškem neskončí a bude se stupňovat.

nebudete mít v sobě život. (J 6:53)

- Nikomu neříkejte Mistře, Otče, Učiteli. (Srv. Mt 23: 8-10)
- Kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; a kdo chce být mezi vámi první, buď vaším otrokem. (Mt 20: 26-27)
- My, apoštolové, budeme kázat Boží slovo a službou při stolech pověříme jáhny. (Srv. Skt 6: 2-5)
- Bůh jedny povolal za apoštoly, jiné za proroky, jiné za zvěstovatele evangelia, jiné za pastýře a učitele. (Srv. Ef 4:11)
- Biskup má být bezúhonný, má mít jen jednu ženu, má dobře vést svou rodinu... (1 Tim 3:1-5)

Takových míst z Písma je mnohem víc.

Proč tyto moudré pokyny ignorujeme?

Z úcty k Bohu, z bázně před Bohem, máme zkoumat, zda si s Bohem rozumíme a jednáme podle nich.

Kdo můžeme říci, že žijeme úplně podle Ježíšových představ a že naše církve je podle Ježíšových pokynů uspořádána?

Ale co většího můžeme nabídnout společnosti, jiným křesťanům, a co lepšího si můžeme dopřát my, než láskyplnou životní moudrost od Boha?

Budeme spolu mluvit a naslouchat jeden druhému už napořád nebo to příští rok skončí?

Jak a kde se setkáme v naslouchání Božímu slovu a naslouchání jeden druhému s biskupy, kněžími a laiky?

/v

Je třeba jednat navzdory: „Zvedni tu ruku!“ – Zvedl ji, a ruka byla zdravá.

Když farizeové vyšli, hned se proti němu s herodiány umlouvali, že ho zahubí, říká na závěr evangelista. Epizoda zde končí, plán se brzy naplní.

Vzpomněl jsem si na tento text, když mi napsala paní Jana, kterou jsem před rokem pokřtil ve stavu, kdy již léta žila s rozvedeným katolíkem: „Nemohu chodit ke svatému přijímání.“

Představil jsem si, jak v kostele číhají, zda dnes Jana náhodou nepůjde.

Jsou lidé, kteří číhají na každé slovo, za které by člověka mohli chytout, nebo na postoj, díky němuž by jej mohli zcela zavrhnout. Stačí se někde k něčemu vyjádřit, někde být vyfocen, a člověk je navěky odepsán.

Číháme proto, abychom sami nebyli přistiženi, sami nebyli odhaleni. Číháme proto, že druhému nepřejeme, co sami nemáme, třeba jen vnitřní svobodu, kvůli tomu, co sami nedokážeme, třeba přijmout vlastní nedokonalost a vůbec si na nic nehrát.

Ježíš je pro život, a to nejen v sobotu, a život, myslím si, spočívá především ve velkorysosti a otevřenosti: jakou měrou ve svém myšlení a jednání měříme, takovou nám je měřeno.

Ladislav Heryán

Opět jsme slavili ekumenické bohoslužby a opět jsme se neposunuli ani o krok dál. My, katolíci, stále nezveme nekatolické křesťany ke Stolu Páně. Ustanovili jsme se „za strážce svatých tajemství“.

Ale jak mohu říci: „Ty nesmíš a já mohu“? Apoštol říká: „Je-li možno povzbudit v Kristu, je-li možno posílit láskou, je-li jaké společenství Ducha, je-li jaký soucit a slitování: dovřte mou radost a buďte stejné myslí, mějte stejnou lásku, buďte jedné duše, jednoho smýšlení, v ničem se nedejte ovládat ctižádostí ani ješitností, nýbrž v pokoře pokládejte jeden druhého za přednějšího než sebe; každý ať má na mysl to, co slouží druhým, ne jen jemu.“ (Filipským 2: 1-4) Co ta slova znamenají?

/v

NELZE MLČET K SITUACI ČI JI IGNOROVAT

Přinášíme text apelu Rady Iustitia et Pax v souvislosti s uprchlickou krizí na hranicích Polska a Běloruska. 6.12.2021

Necelých tisíc kilometrů od Prahy se podél hranice Běloruska s členskými státy Evropské unie odehrává mezinárodní drama, jehož protagonisty i oběťmi jsou tisíce migrantů usilujících o vstup do EU. Zprávy z médií dokládají, že se migranti včetně malých dětí staly oběťmi běloruským režimem podporovaného obchodování s lidmi.

Česká rada IUSTITIA ET PAX nechce a nemůže hodnotit mezinárodně politické pozadí konfliktu. Nemá prostředky k ovlivňování sil podílejících se na příčinách této krize, nemůže přímo přispět k potírání doprovodných kriminálních jevů jako převaděčství nebo obchod s lidmi, doufá ale, že představitelé dotčených států a orgány EU se touto situací zabývají a vyvíjejí úsilí o nápravu situace, která každým dnem stupňuje humanitární krizi uprchlíků.

Nemůžeme a nesmíme humanitární aspekty této krize vytěsnit. S bolestí sledujeme dokumentární záběry z oblasti a nevěřicně se dozvídáme zprávy, že lidé i v těchto chvílích těžce strádají bez možnosti pomoci charitativních organizací, jako jsou např. Lékaři bez hranic, Caritas Internationalis nebo UNHCR. Nechat zde uprchlíky na hranicích unie mrznout, hladovět, žíznit a umírat je pro naši současnou křesťanskou Evropu, apelující na dodržování morálních a mravních hodnot, obrovskou hanbou a známkou přezíravosti. Pokusme se proto ze svých pozic a postavení ve společnosti aktivně apelovat nakompetentní představitelé, aby vedle kroků k řešení problému do oblastí pustili zástupce mezinárodních humanitárních i charitativních organizací.

Někteří z migrantů, např. rodiny s dětmi nebo nemocní z útrap či úrazů, by měli

KRYL

Plul jsem s plachetnicí daleko na jih, v blízkosti Antarktidy. Majestátní ledovce trčely z moře jako bílé kostely různých tvarů. Měl jsem pocit, že v tomto velebném prostředí slyším hlas, který zpívá mě známě písňe. Písňe, které mě okouzly svojí pravdivostí. Z těžkých temných mraků malou skulinou vysvitlo slunce a ozářilo hladinu. V tom tmavém moři zazářila červená obrovského hejna

krilu. Červená tělíčka těch milionů ráčků na chvíli změnila kolorit moře. Stojím u kormidla a zpívám si píseň Karla Kryla. Bratříčku. I on měnil kolorit fádnic písniček, které vytékají do éteru. Jeho citáty jsou přesné jako skalpel chirurga.

Vědci tvrdí, že krilu ubývá a už není tolik vidět jako dříve. Dříve, když plula velká zaoceánská loď, tak na oku stál na přídi námořník a observoval vše, co se

děje před lodí. Mohl tedy vidět červenou skvrnu krila dříve, nežli jej vyplaší hluk lodního motoru.

Dnes tam jsou citlivá čidla, která hlásí hlavně překážky. Námořník sedí někde v teple na můstku, který je vzdálen od přídě třeba i sto metrů. Jinými slovy kril ani Kryla dnes ke konzumaci nikdo nevyhlídá. Ten malý ráček kril má totiž strašně

tvrdý a špatně zpracovatelný krunýř. Při konzumaci by se dostaly střípky Kryla lidem do krve a to by bylo pro dnešní společnost nepohodlné, i když potřebné až nezbytné.

Rudolf Krautschneider

PAMĚTNÍ SPIS O STAVBĚ NAŠEHO MISTROVICKÉHO KOSTELA

Já, níže podepsaný, pomyslel jsem si, potomkům zanechat pravdivé pojednání o stavbě našeho kostela.

Proč jsme byli nuceni kostel stavěti?

Tehdejší doby byli jsme přiděleni k pochovávání mrtvých na Orlici (u Kyšperka). Byly to velké nesnáze. Silnice žádné, cesty rozervané, hluboké úvozy, úzké, neschůdné a nepřístupné, což na

mít možnost projít namísto násilnými přesuny řádným řízením o asyly či mezinárodní ochraně. Bude to náročné, avšak vedle mocenských složek by bylo možné dát k dispozici i administrativní kapacity urychlující tato řízení. Také Česká republika disponuje několika tisíci nevyužitých míst v obyvatelých střediscích pro žadatele o azyl. Nabídneme proto oficiálně prostřednictvím našich institucí některým z migrantů (zejména rodinám s dětmi), možnost požádat o azyl v České republice. Jsme si vědomi, že ne všichni splňují mezinárodně platné podmínky, aby jejich žádost o azyl mohla být našimi orgány kladně vyřízena, ale mohli bychom v těch nejurgentnějších případech přispět ke zmírnění akutní situace.

Chápeme, že nedotknutelnost státní hranice každého suverénního státu či společenství musí být chráněna, stejně ale nesmí být přehlíženo utrpení a neštěstí každého člověka, prchajícího ze zoufalých podmínek vlastní země nebo bezvýhodné pastí prostoru uzavřeného mezi mocenskými silami.

*Václav Malý, biskup
předseda Rady Iustitia et Pax ČBK*

svědčuje, že když pár koní a čeledín se ubírali touto cestou, nebyli dlouhou dobu k spatření, nežli z úvozu vyšli. Zvláště na jaře bylo nejhůře, kdy úvoz byl pln sněhu a lidé chodili vrchem po poli, která byla oseta a tím nepřijemnost stála vznikala.

K tomu všemu usmyslili v Orlici opravu kostela roku 1785, což mělo stát 6 000 zl., tj. na tehdejší dobu obnos veliký. My jsme měli zaplatit 2 000 zl., Orlice 2 000 zl. a vrchnost 2 000 zl.

Když jsme toto oznámení do obce dostali, pan starosta Jan Novotný svolal výbor ve kterém byli tito občané p.p. Jan Baláš rolník, Pelegrin Baláš rolník, František Baláš rolník, Josef Motyčka rolník, Josef Jirásků chalupník, Jan Doleček rolník a František Vencel, mlynář z Lubníka atd. pokud moje paměť sahá.

Při schůzi bylo usneseno, že když bychom měli Orlici zaplatit 2 000 zl., že můžeme kostel sami stavěti, neb jsme měli již kapitál 6 000 zl. nasrádaný od předků, kteří přadli a po krejcaru skládali na kostel, z čehož je vidět, jak ze srdce si přáli svého kostela, jak po něm toužili...

Nechali jsme tedy svolat schůzi všeho lidu a řekli jsme jim, že máme platit Orlici a to, že si můžeme kostel sami postavit a tázali jsme se jich, chtěli-li by láskovat. Sešli se tehdy všechny a se sepjatými rukama prosili, že budou rádi láskovat, jen abychom stavbu započali.

Bylo tehdy dle vůle lidu rozpočteno na každé číslo 20 dnů láskování, na podruha 5 dnů. A mimo těchto 20ti dnů

bylo rozvrženo láskování dle daní. Na každých 20 krejcarů přímé daně pracovat každý jeden den. Rozvrhlo se tedy dle tehdejších platebních poměrů. Na koně se bralo tehdy na pár 4 zl., na pár krav 2 zl.

Nejprve přikročeno k vožení dřeva roku 1876 a dále kámen. P. František Pauk daroval hlínu na cihly, kdež byly na místě vypáleny (Vedralovice) a odtud na místo stavby svázeny. Dřevo bylo vzato v obecním lese. Odtud se ihned vzdor velkým spoustám sněhovým čtyřmi koňmi na saních těžce sváželo. Sněhu bylo tolik, že bylo nutno projíždět dřív cestu prázdnými koňmi, kteří se brodili až po prsa. Kámen pískový byl vzat z mého a něco z lomu Štěpána Dolečka (Lánice). Opuka byla brána u hostince pana Jana Novotného. A takto celou zimu se stavba připravovala, by na jaře se mohlo brzy přikročiti ke stavbě.

Sotva sešel na jaře sníh, počalo se stavěti. Každou sobotu při výplatě, rozvrhovala se práce na příští týden, když jsme viděli, že se chýlí k podzimu a my chtěli mít posvěcení našeho kostelíka, když právě stavba končila, bylo silně napilno. Celé noci poslední dobou se dláždilo a aby mohl být strop nahozen, muselo býti v několika kamínkách topeno, aby lépe se a rychleji strop osušoval, neb tenkrát stále jen přšelo a slunce ani nezavítlo.

Nato byla svolána zase valná schůze

a když jsme lidu předložili, že máme sice kostel, - ale prázdný - aby každý, kdo by mohl a chtěl něco darovat - se přihlásil. Každý kdo mohl, daroval.

První ornát darovala manželka Aloise Holendy, František Filip daroval ornát černý, František Vencel daroval obraz sv. Jana a Pavla, monstranci Jan Baláš, rolník, kalich Pelegrin Baláš, lampu před oltářem Vincenz Baláš, lustr Jan Baláš, rolník.

Na křížovou cestu vybrala prosbou tehdejší pí. učitelová Hovorková, pan Jan Doleček dal obraz sv. Jana Křtitele.

Nejvíce starostí nám dělaly zvony. Antonín Malý, výměnkář řekl: že on dá velký zvon a na něj dá vyřítí jméno svoje a manželky - Antonín a Kateřina - což se stalo. Byla zde stará zvonička, ze které byl zvon sejmuto a na pokyn pana Pauka, který se zavázal, že doplatí, co bude stát nový, prodán.

Zvon byl zakoupen, tak zvaný poledník. Bylo jednáno o třetí zvon, který daroval nejmenovaný dobrodinec, ve kterém byl později zjištěn pan Antonín Malý, dárcce prvního zvonu „Antonín a Kateřina“.

Malý zvon „umíráček“ darovala výměnkářka paní Balášová.

Na varhany jsme se složili všichni dohromady.

A tak jsme si ten náš kostelíček aspoň chudě přistrojili. Když jsme zvony odváželi z Kyšperka, které tam drahou došly, bylo vše ověčeno a jelo se i šlo pro ně jako poutí. Nato byly zvony zavěšeny, načež nejprve zvonil pan vikář Antonín Buchtel, nato pan farář, dále pan starosta a radní dle pořádku jeden za druhým. Když jsme tu harmonii zvonů slyšeli, všichni jsme plakali radostí.

Přitom řekl pan František Baláš - „Ještě kdyby byly tak krásné hodiny“. Mezitím však zemřel a zatím byl kostel vysvěcen a manželka jeho na přání manželově hodiny darovala.

Nato se sepsala pamětní kniha, která je uložena ve věži v báni, aby jedenkrát potomstvo vidělo, jak těžce jsme si náš kostelíček zbudovali. Jen na ukázkou toho všeho jsem si tenkrát vytáhl z knihy moje láskování, které obnášelo 69 dní párem koní a 134 a půl dne pěší lásky. Při tom jsem též vytáhl lásku Františka

Pauka, který měl 75 dnů párem koní.

V dobré paměti nám též zůstane obětavost občanů Studeneckých (okres Žamberk), kteří uprostřed stavby najednou přišli as 10 mužů nám pomoci. Tázali jsme se jich udiveně, jak k tomu přijdou, že k nám přišli pracovat? A oni odpověděli, že nám odplácí pouze dluh, když před lety naši předkové u nich pomáhali též kostel stavěti, což na to ani žádného pamětníka nebylo.

Z toho je viděti srovnalost a jednotnost tehdejšího lidu.

Když se to všechno spočetlo, všechny lásky, řemeslníci a.t.d. přišel nám náš kostel na 1 700 zlatých a těch 6 000 zlatých co byly od předků ušetřeny, byly vyplaceny řemeslníkům, za vápno a.t.d.

Tyto řádky jsem napsal proto, by někdo si nemyslel, že má právo nám s kostelem poroučet neb my jsme patronátem kostela sami.

My všichni jsme duchem s církví římskokatolickou a pevně ji věříme, avšak kostel je majetkem našim a ne církevním.

Jak jsem již vpředu uvedl, jsme všichni křesťané duchem, ale majetek patří nám, poněvadž jsme si vše na svůj náklad postavili a nikdo nepřispěl ani haléřem a když opravujeme vše sami a k celé naší radosti zase žalost. Přišla válka, zvony se rozbily, netřeba psát - jsou zde všichni kteří očitě viděli, zaslzeli, zaplakali a mým přáním je, aby toto bylo vsunuto do pamětní knihy, neb já jsem tohoto svrchu uvedeného nejstarší pamětník, čehož pravdivost stvrzuji svým vlastnoručním podpisem.

Alois Holenda - stařec 81 letý
V Mistrovicích dne 16. ledna 1922

K PŘÍPRAVĚ NA BOHOSLUŽBY O NEDELÍCH A SVÁTCÍCH

neděle 9.1. Ponoření Ježíše do Jordánu

8 h. Lukavice	Iz 42: 1-7	Ž 29
9 Mistrovice	Sk 10, 34-38	
9.30 Orlice	L 3, 15-22	

sobota 15.1. 18 h. Letohrad

neděle 16.1. 2. v mezidobí

8 h. Lukavice	Iz 62,1-5	Ž 96
9 Mistrovice	1 Kor 12,4-11	
9.30 Orlice	J 2,1-12	

sobota 22.1. 18 h. Letohrad

neděle 23.1. 3. v mezidobí

8 h. Lukavice	Neh 8,2-10	Ž 19
9 Mistrovice	1 Kor 12,12-30	
9.30 Orlice	Lk 1,1-4; 4,14-21	

sobota 29.1. 18 h. Letohrad

neděle 30.1. 4. v mezidobí

8 h. Lukavice	Jer 1,4-19	Ž 71
9 Mistrovice	1 Kor 12,31-13,13	
9.30 Orlice	Lk 4,21-30	

sobota 5.2. 18 h. Mistrovice

neděle 6.2. 5. v mezidobí

8 h. Lukavice	Iz 6,1-8	Ž 138
9 Mistrovice	1 Kor 15,1-11	
9.30 Orlice	Lk 5,1-11	

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz • uzávěrka je 20. každého měsíce
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741